రంతిదేవోపాఖ్యానము.

(శ్రీహరి జనసేవామహిమను తెలుపు ఏకాంకనాటకము.)

ఆ॥ మాలవానినేల ♦ మఱి మఱి నిందింప
నొడలు రక్తమాంస ♦ మొకటిగాదె?
వానిలోన గల్గు ♦ వాని కులంబేది?
విశ్వదాభిరామ ♦ వినుర వేమ."

వెల
1 ప్రతి రు 0—0—3.
100 ప్రతులు రు 1—0—0.
1000 ప్రతులు రు 7—0—0.

తత్వానందస్వామి.

రంతిదేవోపాఖ్యానము.

ఏకాంకనాటకము.

(పొయ్యిమీఁది అన్నపుకుండ కెదురుగ కూర్చుండి రంతిదేవుఁడు ప్రవేశించును.)

రంతి—ఆహా! ఆకటిబాధ ఇంత యుండునే. పూర్వ మెన్నఁడును ఇది ఇంత దుర్భరమని ఎఱుఁగనైతిని. కటకటా! నేను రాజ్యము నేలు కాలములో ఎందఱొదఱు పేదవారు ఇట్టి ఆకలి బాధకు బలియై ప్రాణములు విడిచి యుండిరో, అప్పుడు నాకు వారి స్థితిని నిజముగ తెలుపువారెవరు? ఎల్లఱును నీ రాజ్యము శ్రీమంతమై సుభిక్షముగ నున్నదనెడివారే! నేను రాజ్యముబాసి నప్పటినుండియు ప్రజాసామాన్యమును గురించియు మఱియు నిమ్నజాతినరులనుగూర్చియు ఎన్నెన్ని రహస్యములో తెలియగల్గితిని. ఆశ్చర్యము! ఈ అంటరానివారు, ఈ దరిరాకూడనివారును ప్రజల మన్ననలేక రాజాదరణమును పడయజాలక ఎంత కుందిరో! నా యెడ నింతకన్న దోషమేమి యుండవలయును? ఇది చాలదా నన్నింతకు మించిన దురవస్థపాలుచేయుటకును? కటా! నేనీ ఆకలికెటులోర్తును, ఈ అన్న మింకను ఉడుకదే!

ఇది సిద్ధమగు టెప్పుడు? నేను తిను టెప్పుడు? ఇంతలో సంధ్యావార్చెదగాక. (కడవలోని నీటినిచూచి) ఈ నీరును కొలదిగ నున్నది! ఎంత దూరమో పోయినగాని ఈ అడవిలో ఒక చుక్క నీరు దొఱకుట దుస్తరము. దీనిని కడు జాగ్రత్తతో ప్రాణ ప్రదముగ వాడుకోవలెను.

(పొయిపైనకచూచి) ఈ అన్నము సిద్ధమైనది. దీనిని చూడ జూడ, ఎప్పుడు తిందునాయను ఆరాటము పెరుగుచున్నది. దీని వాసన సోకినంతనే, ఆకలి మంటలు రేగుచున్నవి. అయినను కొంచెము నిబ్బరించుకొని సంధ్యపూర్తిగావించుకొందు గాక! (కండ్లుమూసి ధ్యానముచేయుచుండును.)

(ఒక బక్క బ్రాహ్మణుడు ప్రవేశించును.)

బ్రాహ్మ—(తనలో) ఇతడు ఎవడైయుండును? పాపము! ఎంత కృశించియున్నాడో! (ప్రకాశముగా) ఎవరయ్యా! అక్కడ? ముసలిబ్రాహ్మణుడను. రోగముచే బక్కచిక్కియున్నాడను. మూడుదినాలుగా అన్నములేదు. ఈ నట్టడవిలో ఆదరించువారెవరు?

రంతి—బ్రాహ్మణశ్రేష్ఠా! ఇదె రంతిదేవుడు ప్రణమిల్లుచున్నాడు.

బ్రాహ్మ—రంతిదేవుడవా? సకల రాజ్యసంపదల గోల్పోయి పెద్దమ్మకు పెద్దకొడుకువై యుంటివట! నీకథ అంతయు విన్నాను. నాకర్మము నాకుదేవుడు నిన్నేచూపవలయునా? నీకే లేనప్పుడు నాకేమి పెట్టుదువు? మరొక

చోటికి పోదుగాక. ఈ సమీపమున ఇంకెవరేని జనులు గలరా? నీవొక్కడవే ఈకారడవి కడుపున దాగియుంటివా?

రంతి — విప్రవరా! ఇత్తరుణమున, శ్రీహరికటాక్షముచేత, నాకడ ఏమియుదొఱకదని చెప్పనవసరములేదు. కొంచెము అన్నము నీరు మాత్రమున్నవి. నాయందు పూర్ణానుగ్రహముంచి వీనిని స్వీకరించుడు.

బ్రాహ్మ — అట్లనా? ఇప్పుడు మాకవియే పంచభక్ష్య భోజ్య పానీయములు కాగలవు. అమృతము దొఱకినట్లే! బ్రాహ్మణు లీనాడు తమ పచ్చచూచుకొనిగాని, ఇతరుల గోడుపెట్టుకొనరు. పెట్టుము పెట్టుము! నీమాట తరువాత విచారింతును. అప్పుడు సామంతరాజుల నేలితివి. ఇప్పుడు కొండద్రోపుడుగాండ్ర నేలుచున్నాడవు కాబోలు! ఎక్కడనున్నను రాజువేగదా! నీవెటుల సంపాదించితివో విచారించుపాటి స్థితిగాదు. ఆకలి! ఆకలి! పెట్టుము. అన్నము పెట్టుము!

రంతి — శ్రీహరీ! ఈ అన్నము అన్యాయార్జితముకాదు.

బ్రహ్మ — ఆగోల ఇప్పుడెవరు అడిగిరి? ప్రాణములు నిలుపుదువా? బ్రాహ్మణ హత్యకు పాల్పడుదువా?

రంతి — ఇదె అన్నమిడుచున్నాడను. (సగము అన్నమును సగము నీటిని ఇచ్చును. వానిని బ్రాహ్మణుడు ఆరగించును.)

బ్రాహ్మ — తృప్తితీరె; తృప్తితీరె. ఇంకొకప్పుడైనచో, దీనికి అయిదింతలు మెక్కెడివాడనే. రోగముచేతను, ఉప

వాసముచేతను జఠరాగ్ని చచ్చియున్నది.—నీకు సకలా
ఇష్టార్థప్రాప్తిరస్తు. అటుపోయి దూరముగ చెట్టునీడను
పరుండుము. నీవును భుజించుము. ఆకలిగొని యుందువు.
(బ్రాహ్మణుడు నిష్క్రమించును)

రంతి—ఆహా! ఏమి నాఅదృష్టము. ఈ పుణ్యబ్రాహ్మణుడు అతిథియై వచ్చుట, వట్టిఅన్నము నీరు పుచ్చుకొని తృప్తి పడుట, మఱియు నన్నాశీర్వదించిపోవుటయు నా? అయినను నాయిష్టావాప్తి యేముండగలదు? ఈమాత్రానకే **నాకోరు** శ్రీహరిదర్శనముకాగల్గు**నా?** ఇది తర్కమునకు అదను కాదు. ఆకలి దహించుకొని పోవుచున్నది. బ్రాహ్మణభుక్తాన్నశేషమును భుజింతును.

రంతి—(అన్నము పెట్టుకొనబోవుచుండ ఒక ఆర్తధ్వని వినరాగా దూరముగ దృష్టి నిగుడించిచూచుచు) ఏమైయుండును ఈ ధ్వని? ఎవరో ఆర్తస్వరై దీనముగ ఏడ్చుచున్నట్లున్నది. త్వరగా భోజనము ముగించుకొని పోవుదుగాక! (తనలో) ఆహా రంతిదేవా! నీ క్షాత్ర ధర్మము నింతలోనే మఱచితివా! ఆర్తపరిత్రాణము కన్న నీకడుపు నింపుకొనుట నీకు ముఖ్యమై తోచెగా! కాననే నీగతి ఇట్లయ్యె—క్షమింపుము క్షమింపుము. అంతర్యామీ! నీ ఆదేశమును శిరసావహింతును. (ధ్వని వచ్చువైపుచూచి) అల్లదిగో ఒక బక్కచిక్కిన కుక్క... అయ్యో! నడువలేక పడిపోవుచున్నదే? (అని ఆతురపాటుతో అన్నపు కుండను నీటినితీసికొని పర్విడుచుండ ఒక మాలడు ప్రవేశించును)

మాల—ఓదొరో ఓదొరో!

రంతి—(వినకయే పర్వడిపోవును)

మాల—అయ్యో! బాబో, ఈఆకటితో సత్తా? ఇంకేముంది దిక్కు? (కూలబడి రంతిదేవుడు పోయిన దిక్కు చూచి) ఇంకా ఆశేముంది? అన్నం అంతా ఆ పాడుకుక్కకే యేశేశాడు. అంతా దులిపేసి పెట్టాడు. అయ్యో! నీళ్లుకూడా అన్నీ పోశేస్తాడుకామాల్సు. రెండుపరుగుల దూరంలో యెక్కడా నీళ్లే దొర్కవే.

(రంతిదేవుడు ప్రవేశించును.)

రంతి—(తనలో) ఈ మానవుడు ఎవరై యుండనోపు?

మాల—ఓదొరో? లెగలేను. ఇక్కడనుంచే దండమెడ్తా.

రంతి—అన్నా నీవెవ్వరు?

మాల—నేనా? వోమాలోణ్ణి. దోవతప్పి. చాల్దూరాన్నుంచి నత్తుండా. బలే ఆకలేత్తుంది! పానాలు పోతున్నయ్. కూత్తి బువ్వెడతావా? లేదు పో అంటావా?

రంతి—(తనలో) కటకటా! యేమనిచెప్పుదు! చెప్పకతీరునా?

(ప్రకాశముగా)

ఉ. అన్నములేదు. కొన్ని మధురాంబువులున్నవి త్రావుమన్న;

మాల—ఏంది? అట్టేడుత్తావు? నీళ్లు చాలా దూరాన్నుంచి తెచ్చావనా! దప్పిత్తే మంచిదేలే!

రంతి—రమ్మన్న శరీరధారులకు నాపదవచ్చిన వారియాపదల్ క్రన్నన మాన్పి వారికిసు సౌఖ్యంబునుగూర్చుటకన్న నొండు మే లున్నదే?—

మాల—మరి నీకో!

రంతి—నాకుదిక్కు పురుషోత్తముడొక్కడేసుమ్మి పుల్కసా॥

మాల—బలేవోడవయ్యా! పోయ్‌పోయ్ పీకెండిపోతుంది. (రంతిదేవుడు నీళ్ళన్ని పోయగా, త్రాగి) బలేనీళ్ళండి! అమ్మృతం, పానకాలే! ఆకలికూడా తీరే నీళ్ళే యియ్యి. మరిగత్తే దొరా! నీవోరండీ.

రంతి—నేనొక రాజును. నాచరిత్ర ఇప్పుడు చెప్పుకోతగినదిగ లేదు.

మాల—రాజువా! నిజంగానా దొరో! మరిగత్తే ఇట్టుండా వేంది? ఆ చిరుగ్గుడ్డ లేంది? కడుపు యీాపుకంటుకోయిందేం? బువ్వతినవ్వూ? జబ్బా? కోయదొరవేనా?

రంతి—నేను కోయదొరనుగాను. ఒకప్పుడు గొప్పదేశమును పాలించినవాడను. రంతిదేవుడను పేరిటివాడను. కాలకర్మ వశమున ఆరాజ్యము శత్రులపాలైనది. నేనీకారడవుల పాలైతిని.

మాల—నరపురుగు దూరలేని, యీా నట్టడవిలో వుండావేం? యిరోదులొచ్చి కనుక్కుంటారనా?

రంతి—కాదుకాదు. సర్వజీవులును, శ్రీహరికృపచేత, సుఖదుఃఖములను అనుభవించుచుందురు. ఆజగన్నాటక సూత్రధారుడు తోలుబొమ్మల నట్లు జీవులను ఆడించుచుండును. అది వానిలీల. జీవులు అహంకరించక, వాని లీలాసంకల్పమునకు తలయొగ్గిన కృతకృత్యులగుదురు. ఆదేవుడు ఎక్కడ యెట్లుంచిన, అట్లుండి తృప్తులగుట సమంజసము.

మాల— మరిగత్తే! నీకు బువ్వోరొండిపెడ్తారు ?

రంతి— కాయ,కసవు తిని కాలముగడప నెంచితిని. క్రొత్తతావు. అవియు దొరుకుటలేదు. దాపున కొన్ని వెదురు పొదలు కాన్పించినవి. ఆ వెదుళ్ళను చీల్చగా కొద్ది బియ్యము లభించినవి. వానిని వండితిని.

మాల— ఆ కొన్తాతినేశావు కామాల్సు. కాత్తుంటే, ఆ పాడు కుక్క కేశినట్టుండావు. నాకైనా పెట్టావుకావు.

రంతి— నేనును తినలేదు.

మాల— యేంటీ! అసలే కొత్త కామాల్నా! అది కొత్తా కుక్క కెట్టావా ? యేం మడిసివి దొరో ! ఆ కుక్క పడిసావా ? దానికెట్టావేంది ? నీవు తినకుండా నేనా ? ఆకలికి వాడి పోయ్యుండావు!

రంతి— మొదట నేను తినబోవుతరిని ఒక బ్రాహ్మణుడు వచ్చి నాడు. వానికి ముందుగా సగము అన్నము నిడితిని. మిగిలినదానిని ఈ శ్వానమున కిడితిని.

మాల— అదేంటి దొరో! రోజురోజూ ఏవ్వాల్లోపడ్డే ఆవ్వాల్లో తద్దినాల పండుగలు! బాపనాయనకేంకొదవ ? పొట్ట పిక్కటిల్లేట్టు తింటారే. ఎంత పిచ్చాయనవు దొరో! నీకు లేకుండా పెట్టావా? బాపనాయనకేం? ఒక్కనాడు తింటేచాలు. లొట్టిపిట్ట కడుపులు ఆళ్ళె ! పదిరోజు లైనా వుండగలరు ?

రంతి— అటులనదగదు. అతిథి ఎవరైనను దేవునివలెనే చూడ వలెను. అందునను బ్రాహ్మణోత్తముడు ! దర్శన

మాత్రాననే మనస్సును భగవంతుని వైపు త్రిప్పు పవిత్రజీవి !

మాల—పోనీ! మిగతాదైన తినక **ఆ** పాడు **కుక్క కేశావేం!** ఒక్కచ్చనం ముందైనా వచ్చానుకాను.

రంతి—ఆ త్రిపాత్రైయుండగా కుక్క ఏమి మఱొక జీవియేమి ?

మాల—మరిగత్తే బాపనయ్యని సూసినట్టు **కుక్క**న్ని సూస్తావా ?

రంతి—సమంగానే చూడవలెను. అన్ని భూతములలో నున్న **దియు** ఒక్కదేవుడే! * ఎవరిని ఆదరించినను దేవుని సేవయేసుమీ? అతడే వేలువేలు జీవులలో వేలువేత్తై ప్రకాశించుచుండును.

మాల—ఆ కుక్క నీకు దేవుడల్లే కనపడ్డదా ?

రంతి—సర్వభూతాంతర్యామి దానిలో లేకుండునా ?

మాల—నైనైతే ఒక్క మేటుకు చంపి తినే శేవోణ్ణి. అయితే ఇది ఒక్కకుక్క. అంతా బొయికలే.

రంతి—ఇట్టిచేష్టలు దోషములు. హింసచేయతగదు.

మాల—వోరిదర్మాలు ఆల్లయ్యి. **మా**దర్మం అదంట.

రంతి—"అహింసా పరమోధర్మః" అని శాస్త్రము. దీనిని కాదని ఎవరిధర్మమును నుండదు.

మాల—మొనొన్నె దొర్సుడిగా. బాపనయ్య కాదంటొడి. పెద్ద జాదెంవుంది మళ్లేను. ఆయ నన్నాడుగదా! "మేమూ

---

* శ్రుతిః ఏకోవశీ సర్వభూతాంతరాత్మా। ఏకం బీజం బహుధా యఃకరోతి. శ్రుతిః అగ్నిర్యథైకో భువనం ప్రవిష్టోరూపం రూపం । ప్రతిరూపోబభూవ। ఏకస్తథా సర్వభూతాంతరాత్మా రూపంరూపం. ప్రతిరూపోబహిశ్చ.

తింటాం."—ఏంది? మాంసం. ఆతమంటా! అదేందో, ఈ శరీలంలో వుంటుందంట! అదే కామోల్ను నీవు దేవుడన్నావు దొరా! శరీలంకోసుకుతిన్నా, దానికి నొప్పి లేదంటగా? ఇంకాపాపం ఏంటి?

రంతి—ఇందొక రహస్యమున్నది. అది అందఱికి తెలియదు. దేవపూజలుచేసి, ఆత్మసాధనలు సాగించియు, మనలో నున్న ఆత్మను తెలిసి ఆ ఆత్మమనమై నిలిచేవఱకు, మన జీవుడు శరీరంతో కలసిపోయి యుండును. అంతవఱకు శరీరాన్ని హింసించితే జీవునికి హింసయే. అటుల జీవ హింస చేసేవానికి పాపమే.

మాల—తెలుసుకున్నాంక సంపినా పాపంలేదంటారుగా?

రంతి—అప్పుడును పాపమే. కాని ఆత్మతానైయుండి, తాను దేహంకాదని ఎఱిగినవాడు, తుచ్ఛమైన నాలుకరుచి కొఱకుగాని, మరే ఇంద్రియసుఖముకొఱకుగాని, జీవ హింసచేయుటే పొసగదు.

మాల—మరిగల్తే, నేను సాలాపాపాలు సేశానన్నమాటే? ఇప్పుడు మానేస్తే ఆపాపాలు పోతయ్యా?

రంతి—దానికి ఒక ఉపాయం కలదు.

మాల—చెప్పుదొరో! చెప్పు. నాకుబయమేత్తుంది.

రంతి—ఈశ్వరపూజనమువలన పరిశుద్ధుడవు కాగలవు.

మాల—మరిగల్తే నాకు మంతరాలు రావ్వా?

రంతి—అక్కఱలేదు. భజనచేయగలవా?

మాల—మాగూడెంలో సేస్తారు. నన్నుకూడా సెయ్యమంటే సేస్తాను.

రంతి—సర్వభూతదయ కూడా నుండవలెను. అందఱిలో దేవుడున్నాడని తెలియవలెను.

మాల—నాలో వుండాడా? నేను పెద్దింటోణ్ణిగా!

రంతి—ఉన్నాడు ఉన్నాడు. నీలోను ఉన్నాడు.

మాల—నాలో ఆణ్ణిసూశావా? పెద్దింటోడిలో పెద్దకులాలోళ్ళకి దేవుడు కనపడే రోజులొచ్చాయా? నీవు నిజంగా నాలో దేవుణ్ణి సూశావా?

రంతి—ఈ కండ్లకు కనబడకపోయినను, వానిని సర్వభూతములందును చూచే కన్నుకలదు.

మాల—నీకుండా?

రంతి—నిర్మల కరుణగలవారికి అందఱికిని ఆనేత్రము లభించును.

మాల—అది మొలుచుకొత్తుందన్న**మా**టే?

రంతి—అందఱికిని అదిపుట్టుకతోడనే ఉండును. చిత్తము నిర్మలమై, కరుణారసము ఉప్పతిలు వఱకును మూసికొనియుండును.

మాల—ఏంసేస్తే తెఱుసుకుంటుంది?

రంతి—నీవు భజనచేయి. ఎవరిని హింసించకు. అందఱియెడల కరుణగల్గి ఉండు. ఎల్లప్పుడు రామనామస్మరణ చేసికొనుచుండుము.

మాల—నీవట్టా సేస్తావుకా**మా**ల్ను. అందుకే కుక్కలో, నాలో, దేవుడు నీకు కానొచ్చాడు. నేనుగూడా కుక్కలో

దేవుడున్నాడను కుంటా! దాన్ని సంపడం మానేస్తా. ఇంకేంటి? అందర్లో దేవుడు నాక్కనపడాలని పట్టుపడ్తా! ఏం? జీవాల్ని తినకపోతే బతకలేమా? దేవుణ్ణి ఎతికి పట్టు కుంటాగా! నాది బలేపట్టు! సూశారోలేదో!

రంతి—నీవు ధన్యుడవు. నీ నిర్మల సంకల్పమే నీకు దీక్ష. అట్టి పట్టు మాకును అమరించో ధన్యులమే.

మాల—మీరు గొప్పోళ్లుగా! మీకు సొంత శత్తుంటుంది. దేవుణ్ణి మరుత్తారు. మాకేంగితుంది? వోరూ సెప్పరు గాని, మాకీ నీతుల్నెర్పితేనా? సిన్నప్పుడు సెప్తే, మా బాగా అంటుకుంటై! ఇక మేమొదుల్తామా?

రంతి—ఆ హరిమే నిన్ను రక్షించును. "హరేరామ, హరే రామ" అనుకో.

మాల—నాకంతరాదు. "రామ,రామ,రామ" అనుకుంటా. పానం అంతా దానిమీద పెడ్తానన్నమాట! నీవు చెప్పా వుగా! ఇంకా వదుల్తానా?"రామ,రామ"అంటూ, నాపా నాలు పోవాల్సిందే!—మరిగత్తే నీకు అన్నం లేదాయా నీళ్ళులేవాయా. ఎట్లా? బాదగా లేదూ?

రంతి—నేనిచ్చిన నీళ్లను నీలోనుండి ఆరగించిన దేవుడే నా ఆకలి దప్పులను తీర్చునులెమ్ము.

మాల—నిజంగానా? దొరో!నాలో దేవుడున్నాడా? నాలోపల యేదో కదుల్తుంది! బలే వుత్సాగంగుంది! ఆనందం పట్టలేను. ఎల్లొత్తా. దొరో ఎల్లొత్తా. నాలో దేవుడే?

యేమాహ్వరా! "రామ, రామ, రామ, రామ, రాను,"
దీన్నొదలగూడదు. "రామ, రామ, రామ, రామ".
(నిష్క్రమించును)

రంతి— (సంభ్రమముతో మాలడుపోయిన దెసనుచూచి) బాపురే! బాపురే! ఏమివింత! ఆమాలడు కొంతదవ్వరిగి, నావైపుతిరిగి, దండమిడుచు చేయెత్తినాడు. వాని హృదయసీమనుండి దివ్యజ్యోతి యొకటి వెలువడినది! కోటిసూర్యప్రకాశమానమై అది వానినెల్ల కప్పివేసినది! అహా హా! ఆవెలుగు దశ దిశల నిండుచున్నదె! నాదిశకే వచ్చుచున్నది! నన్నును ఆవరించి సర్వవ్యాపకమైనది. (ఒక మహాతేజము ఎల్లెడల వ్యాపించి గోచరించును.)

దండకము.

శ్రీమన్మహాదేవదేవా లసద్దివ్యభావా! పరంధామనామా నిరాపాయజ్యోతిర్మయా! కోటిసూర్యప్రకాశా పరేశా! హరీ నీవగావే నభంబంతటన్ దివ్యతేజోవిలాసంబుగల్పించి యొక్కొక్క గోళంబు సాదద్భుతంబైన నీ వెల్గులేశంబులన్ బంచి నావిట్టి వేయింతగా దుర్నిరీక్ష్యంబునౌచుఱ్ ప్రకాశింపగా నింక నీ స్వప్రకాశంబు వీక్షింప నూహింప లక్షింప నెవ్వాఁడు శక్తుండగున్, గాననే నీవు కారుణ్యమున్ జూపి భూతాళికిన్ శ్రేయమౌలాగు నీయంశమౌ అగ్నినిన్ చాల భాగంబు అవ్యక్తమై భూతలంబంతటన్ నిండియుండంగ నాజ్ఞాపనంబున్ దగన్ జేసి నావంట సర్వేశ్వరా బ్రహ్మరుద్రేంద్ర విష్ణ్వాదులున్ నీ స్వరూపా

పంబు జూడంగలేరన్న, నేనెంతవాడన్ నినున్ గాంచ, పూజింప, వర్ణింప, పాదంబులన్ బట్ట దండంబులన్ బెట్టగా! స్తబ్ధతం జెందితిన్, అన్నియుం నీవయైయుండ, నే దిక్కు నీవుండు వంచించి వీక్షింపుమన్! అంతయున్ నీవయైయుండ పాదంబు లేవంక గుర్తింపుదున్? మానసంబందు సంకల్పముం జేయ సాధ్యంబు గాకుండగా నెట్లు వర్ణింపుదున్? ఏమియున్ లేకయున్ ఏమియున్ కాకయున్ అంతయున్ నీవయైయుందువో సచ్చిదానంద! ఓ నిత్యకల్యాణ! ఓ అండపిండాండ బ్రహ్మాండ సామ్రాజ్యరాజాధిరాజా! భవన్నిత్యకళ్యాణకారుణ్యదృష్టిన్ ముదంబార నీ సేవకున్ జూడవే! ఇకనెన్నన్ ఘనంబౌ పరంబేల తండ్రీ! మనన్ వ్యక్తమో, లేక అవ్యక్తమో! ఏను నేను డింభన్ నీవు తేజోంబుధిన్ గాక వేఱొందుబోనన్ నన్నున్ గర్భమందున్ దగన్ దాల్చి రక్షించు భారంబు నీదేగదే! నీవె నాతల్లియున్ దైవమున్ త్రాతవున్ భ్రాతవున్ భక్తియున్ ముక్తియున్ సర్వమున్ నీవె! నీతేజమింక న్సహింపంగజాలన్ దయాదృష్టి వీక్షింపవే నన్ను రక్షింపగా రావె దేవా నమస్తే నమస్తే నమః.

(దండకమును చదువుచు రంతిదేవుడు మూర్ఛిల్లును.)

(తేజస్సులో నుండి ధ్వని.)

తేజ—కుమారా! భీతిల్లకుము; ఆశ్చర్యచకితుడవును కాకుము.

(రంతిదేవుడు తెప్పిరిల్లి నిలుచును)

నా అనుగ్రహమున స్థిరచిత్తుడవు కమ్ము. అతి కఠిన పరీక్షలకు లోను చేయగా ఉత్తీర్ణుడగు శిష్యుని చూచి ఆచార్యుడు ముదమందు తెఱవున, భక్తుని తీవ్రాగ్ని పరిశోధనల పాల్జేసి, నిర్మల హృదయుడై ధర్మపరాయణుడై నా యెడ విశ్వాస

మును వీడని బిడ్డడై నిలుచుచో, వానికి వరముల నవ్వారిగ నిచ్చి ప్రోతును. అది నాలీల. నీవు అట్టి పరీక్షకు తాళితివి. లోక జీవనరీతులన్నియు నా లీలలే. వానిలోని కొన్ని రహస్యముల నీకు తెలిపెదను. వాని నెఱుంగుటచే నీకు శుభమగును. సర్వజీవులును, వారితో బాటు సంఘములును వారివారి కర్మల ననుసరించి నాయపరప్రకృతి లీలాచక్రమున బాధింపబడి యుందురు. దానితో పరిభ్రమించుచు నుందురు. కొంత కాలము ఉద్ధతినున్నవారు నిమ్నదశలపాలగుదురు; నిమ్నదశ నున్నవారు ఉన్నతసంఘముల సేవలనందు తరుణమును కాంతురు. చూడుము. భరతఖండమున కొండొకకాలమున బ్రాహ్మణులు అగ్రగణ్యులై వెలసిరి. సర్వజనంబుల పూజల నడసిరి. ఇంతలో వారి తెలివికి ఆవరణమై గర్వము ప్రవర్ధనము గాంచినది. విప్రుల చెప్పుచేతలలో నుండిన రాజులు లోకరక్షణ భారమువహించు తమ భుజబలపరాక్రమములయొక్క ప్రాధాన్యతను గ్రహించి విప్రుల దిరస్కరించిరి. విప్రులు లొంగి రాజులకడ మంత్రులై మెలగిరి. ఇట్లు కొంతకాలము చనగా గర్వోద్ధతులై రాజులు భోగపరాయణులైరి. దేశసౌభాగ్య నిర్మాతకారణులగు వైశ్యుల పీడించి వారుకూర్చిన సంపదల హరించి, విప్రులతోగూడి పంచుకొనసాగిరి. మరికొంతకాలమునకు ప్రజలందఱి భోగైశ్వర్యములకును,వారిసుఖములకునుఆధారములగునవి తమధనరాసులేగదాయని గ్రహించి ఈ వైశ్యులు, క్రమముగా రాజులకుఋణముల నొసగుచు క్రమక్రమముగ, వారి ఆయుధములనుభుజబలపరాక్రమములనేగాక విప్రునివిజ్ఞానరాశిని

సయితముతమదాస్యమునకై వినియోగించుకొనుస్థితినిపరికల్పించు కొనిరి. ఈవైశ్యులును మాయావశులై తామే సర్వమునకును ఆధారభూతులై వెలయుచుంటిమని దుర్గర్వమున చెలరేగిరి. ఎవరి నిష్కపటసేవయు నిరంతరపరిశ్రమయు ఎల్లసంపదరాసులకు మూలాధారములో, ఎవరి త్యాగము ఎల్లజీత్యష్ఠానలము నకు ఇంధనముకాగా వారివారి ప్రతాపము వెలింగెనో అట్టి పారిశ్రామికులగు శూద్రులను సర్వజనులును విస్మరించిరి. వీరిని విద్యాగంధమునకు దూరులచేసిరి. కొందఱను అతి నీచసేవలందు నియోగించి వీరి ఆత్మగౌరవమును హరించిరి. వీరుతమ మానుషత్వమునే మఱచి, తామొకరీతి ద్విపాదపశువుల మనుకొనునంతగా భ్రాంతులను చేసివైచిరి, ఎన్నడును ప్రబోధముగాంచని పెద్ద నిద్దురంబడు నటుల ఇంద్రజాల ప్రయోగముజేసిరి.

ఈ జనసంఘములు మేల్కొనుచో, వీరియందణగియున్న ఆత్మగౌరవము, ఆత్మవిశ్వాసము, ప్రబోధముగాంచుచో నిరాడంబర జీవనసూత్ర ప్రచారము నిరాఘాటముగసాగి సమస్తమును తారుమారై విలయముచేకూర్తురు. ఈలోపుగ ఉత్తమసంఘ జనులు, బుద్ధిగఱచి, కోడిమానవులను పశువులనుగజూచుచు తాకుటకును అంగీకరించక, వారిహృదయాంతరాళమున వెలుంగు నన్నుసయితము అవమానింప జూచినందుకు త్వరలో ప్రాయశ్చిత్తము జేసికొంద్రుగాక! ఎవరిసేవలు తమయున్నతికి దోడుపడెనో, వారిక్షేమలాభముల సంరక్షించుచు వారికి సేవలజేసి, తమఋణముల బాపుకొంద్రుగాక, ఎవ్వారిహృదయములందు నా తేజము సంప్రీతిమెయిదాగి యుండెనో, అట్టి ఈహరిజనులను

పోషించి పునీతులగుదురుగాక! నిజముగా వీరే నాపాదసరోజ సుజాతులు! నాపాదార్చన గోరువారు వీరినిముఖ్యముగా ఆదరించవలయును!

రంతి—దేవా! ఈమాలనియందావేశించి, నా క్షాత్రగర్వమడంచి సమబుద్ధిని పురికొల్పి నన్ను ధన్యుని చేసితివి.

తేజ—నేనిప్పుడు వానియందావేశించితి ననుటయు సరికాదు. నేను సదా వానియందధివసించుచునే యున్నాడను.

> యోమాం పశ్యతి సర్వత్ర సర్వంచమయిపశ్యతి
> తస్యాహం నప్రణశ్యామి సచమే నప్రణశ్యతి.

ఎవ్వడు సర్వత్ర సర్వభూతములయందు చూచునో వానికి నేనెన్నడును కనబడకుండను. అతడు నాకును కనబడకయుండడు. అజ్ఞానముచేత మీ స్థూలదృష్టికి నీచదశలనున్నవారిని తిరస్కరించితిరా మీరును నాచే తిరస్కరింపబడక తీరదు. నీవు ధన్యుడవు. మాలయనక వానిలో నీవు నన్ను గుర్తించి సేవించితివి. సంతసించితి. నీ కోర్కెలు తెలుపుము. సఫలముచేసెద.

రంతి—దేవుని చూచిన వెనుక కోర్కెలు మరి తోచజాలవో, అట్టి నీపరమ తేజమును గాంచితి. నాయెడ కోర్కెలుండుట అసంభవము.

తేజ—నాయెడ నింత భక్తి చూపితివిగదా, ఏమర్థించెదవు?

రంతి—నాభక్తిని మూలధనముగ నిడి నీతోడ బేరము సలుప బోను. నీపాదారవిందసేవకు అదియే ప్రతిఫలము. అయిన

ఈ భరతవాక్యము ఫలించుగాక.

భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్యములు సిద్ధించి సర్వజనులును సమబుద్ధికలిగి నిష్కామ సేవ బూని సుఖులై వర్ధిల్లుదురుగాక.

తేజ—తథాస్తు తథాస్తు.

మంగళం.

అనుబంధము.

జ్ఞానసత్ప్రకీర్తనము.

"శుభములు నశుభములును శోకమోహ
ములును మనమునకు **నాడి**కా చలనములగు.
ఎల్లరు వధూవరులు నేన; యెల్లయాప్తి
తములు నేన; మనోవికృతములు నేన.
నాకు స్వయానియమములు, బాధములు లేవు;
సర్వముక్తికిదే **నాకు**! సమధిక స్వ
భావములు నన్నియును నేనె; పరమ శత్రు
మిత్రులందరు సమముగ మెఱయునట్టి
నిర్గుణబ్రహ్మమును నేనె! నిఖిలవస్తు
సముదయమ్ములు **నాకు** వశమ్ములయ్యె.
ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః."

ఓం.

శ్రీహరిజనపాదాభ్యాం నమోన్నమః.

పుట్టుక చేతవున్న చిట్టుక ఆచరణ చాలమేలు.

ప్రతి భారతీయుడును ఋషిసంతానమనియు, భగవత్సేవకుడనియు మఱువదగదు.

తన ఆత్మోన్నతికై సర్వసిద్ధముగ పాటుపడుటయు, ఇతరుల ఆత్మోన్నతికి అడ్డు పోకుండుటయేగాక వారి ఆత్మోన్నతికి చేతనైనంతవఱకు తోడ్పడుటయు ప్రతి నరునకును విధాయక ధర్మము.

వర్ణభేదము కేవలము గుణకర్మలచే కల్గునేగాని పుట్టువుచే వచ్చునది కాదు.

ఒక సోదరమానవుని నీచునిగా భావించువాడు నేరుగాను తనువులోనున్న తన యాత్మనే అవమానించుకొనినవాడగుచున్నాడు.

ఉత్తమకులమున పుట్టితిననుకొనువాడు, అట్టి ఉత్తమకులమునకు అర్హములగు సద్గుణములను పూర్ణముగ కలిగియుండి సదాచారపరుడు కాకయే తాను శ్రేష్ఠుడని తలంచునెడల తన కులమును తన దేశమును అధఃపతితము చేసినవాడగుచున్నాడు. అట్లే నీచకులమున పుట్టితిననుకొనువాడు ఉన్నతి సాధించి ఉత్తమదశకు రాజాలననియు, అందుకు అర్హత లేదనియు తలంచునెడల అట్టివాడు తన కులమునకును తన దేశమునకును ద్రోహము చేసినవాడగుచున్నాడు.

సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ!

ఓమ్ తత్ సత్.

శ్రీ సద్గురుపరబ్రహ్మణేనమః

భవరోగమునకు మంచిమందు.

కలికల్మష నివారణ మంత్రము.

ఓమ్. హరేరామ, హరేరామ
రామ రామ హరే హరే.
హరేకృష్ణ, హరేకృష్ణ,
కృష్ణకృష్ణ హరేహరే.

ఈమంత్రం ఉదయం 16 సార్లకు ఎంత ఎక్కువ జపించితే
అంత మంచిది.

శ్రీరామతారక మంత్రము.

ఓమ్. శ్రీరామరామరామేతి, రమేరామే మనోరమే
సహస్రనామతత్తుల్యం, రామనామవరాననే

ఈమంత్రం సాయంత్రం 16సార్లకు ఎంత ఎక్కువ జపించితే
అంతమంచిది.

హరిజన భజన - శ్రీరాగకానడ ఆది.

1. ఓమ్. హరే రామా హరే రామా రామ రామా హరే హరే ఓం
హరే కృష్ణా హరే కృష్ణా కృష్ణ కృష్ణా హరే హరే ఓం ॥హరే॥

2. కనుగొని జూచి యేలుకోరా, పరమపురుషా పాపదూరా
నిరతము నీ నామస్మరణ, మరువక ధ్యానింతు దేవా ॥హ॥

3. ఘోరమైన సారాబ్ధి దాటను, దారి నెరుగ జాలమయ్యా
నేరముల నెల్లమరచి, దారి జూపు దేవదేవా ॥హరే॥

4. ఆ పతితపావనుడ వనుచులెల్ల, నిను శివ బ్రహ్మ దేవా
పాదసేవ జూపి నీదరా, అందు చేర్చుకోరకేరా ॥హరే॥

5. ఆ పరమా సౌఖ్యము సుంద, నాకు దర్శన మొసంగి
నాదహృదయానంద బ్రహ్మ, సదనార్ధి దేల్చుమురా ॥హ॥

6. ధనిక వ్యాసాశ్రమసుధామా, పరమసద్గుణనామ రామా
వరదదాసా, హృదయవాసా నిరతచిద్విలాసయోగీ ॥హ॥

(1) రాధే గోవిందకృష్ణ రాధే గోపాలకృష్ణ

(1) హరి రామకృష్ణగోవింద నారాయణ,
కృష్ణరామగోవింద నారాయణ॥

(1) నారాయణ నారాయణ నారాయణ ఓం నమో
నారాయణా ॥నా॥ భగవన్ ॥ శ్రీమన్ ॥హరిహరి॥నా॥

(1) కాశీపతే వారణాశీపతే, గంగాజటాజూట గౌరీపతే
శంకరశ్శివా శంకరశ్శివా శంభో మహాదేవ శంకరశ్శివా

(1) రామకృష్ణ మంగళం, కృష్ణరామ మంగళం

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః.

భారతీముద్రాక్షరశాల, తెనాలి.

లాన తాగ మాని పల్లెలంట చారమెంటో చే
తాను సూడ టంటిగాదె? తాగివస్తి! నాయమా!

6. బుద్దిసెప్పి కూలికొచ్చి బూట కాలకెత్తి వా
ఉద్ది కూడి కూలిసేసి పైకమిచ్చి వేసి యీా
ముద్దరాలు సొదతేను ముందు నిన్ను పంపితే
పొద్దుగూకె నిప్డు నీవు పొద్దుగాల సోమరీ.

సంపూర్ణము.

చెన్నపురి: శ్రీ 'రామ' ప్రెస్సున ముద్రితము.—1939.

(ముగ్గురు కలిసి)

1. శ్రీలనేలు పత్తిగర్భ చిక్కి చిన్నపోయెరా
పాలవెల్లి వెల్లగిడ్డి పట్టిపేరులాయెరా
నేలయీను పాడిపంట నేల మట్టమాయెరా
ఆలుగోల బాలగోల అన్నచూడ వేమిరా.

2. తూరుపార సూరుడొచ్చె తూలి సోలి వత్తు
కాపుకూత రేతిరెల్ల కాల్వలోన పంట
ఆరు రోజుకూలి కల్లుకై తెగలుబెట్టు
దారుతల్లి కూటికేది దారిగుడ్డ రా.

3. అన్న తాగనంటె పొట్టులంటి కూలిలో
చిన్నిపాప సగ్గుపాలు చీకు తల్లి పా
తన్ను మింత గంజితోడ ఆరగింతునంటి
కన్నతల్లి ఆలి యేడ్వ కల్లుతాగి నస్తివా.

4. ఒల్లు గుల్ల ఇల్లు గుల్ల ఓకీరింతు రెల్లరూ
కళ్లు గుంత లాయె తల్లొ గంటువడ్డ దెబ్బకే
సల్లకర్ర గట్టె అన్నకల్లు ఊడె చూచుకో
పిల్ల చెరగాదు భీతిపెద్ద భూతమంటునో.

5. తానమాడి గంజితాగి ధర్మమెంతో సద్ది, మా
లాన మంతులంటి గాంధి లాలతిల్క రోజిసీ

14570